

# بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مطالعات اجتماعی پایه هفتم

فصل اول: حقوق و مسئولیت های ما



## درس دوم: من مسئول هستم

تعریف و معنای  
مسئولیت



## درس دوم: من مسئول هستم

### تعریف و معنای مسئولیت



ما در روابط که با دیگران برقرار می کنیم، دارای "**حقوق**" **متقابل**" هستیم. همانطور که ما **حق** داریم، پدر، مادر، دوستان، همسایگان و... نیز **حقی** بر ما دارند.

اما همراه با هر **حق**، **مسئولیت** ها و **تکالیفی** نیز وجود دارد.

**حق** و **تکلیف**، به منزله دو کفه ترازو هستند که باید تعادل آنها حفظ شود.

پس همانطور که ما حقوقی داریم مسئول هم هستیم.

## درس دوم: من مسئول هستم

### مثال



برای مثال کودکان **حق** دارند در خانواده از محبت، مراقبت، خوراک و پوشاک مناسب بهره مند شوند و این امر برای پدر مادر **مسئولیت** و **تکلیفی** ایجاد می کند تا از کودکان مراقبت کنند و تلاش کنند تا وسایل زندگی آنان را فراهم کنند. از طرف دیگر مادر و پدر نیز با این کارها بر گردن فرزندان خود **حق** می یابند و فرزندان نیز **وظیفه** و **مسئولیت** دارند که به والدین خود احترام بگذارند و از آنها اطاعت کنند.

## مسئولیت:

یعنی وظایفی که هر یک از ما به عهده داریم و انتظار می رود آنها را انجام دهیم. وقتی فردی وظایف و تکالیف خود را خوب انجام می دهد می گویند او فرد **مسئولیت پذیری** است.

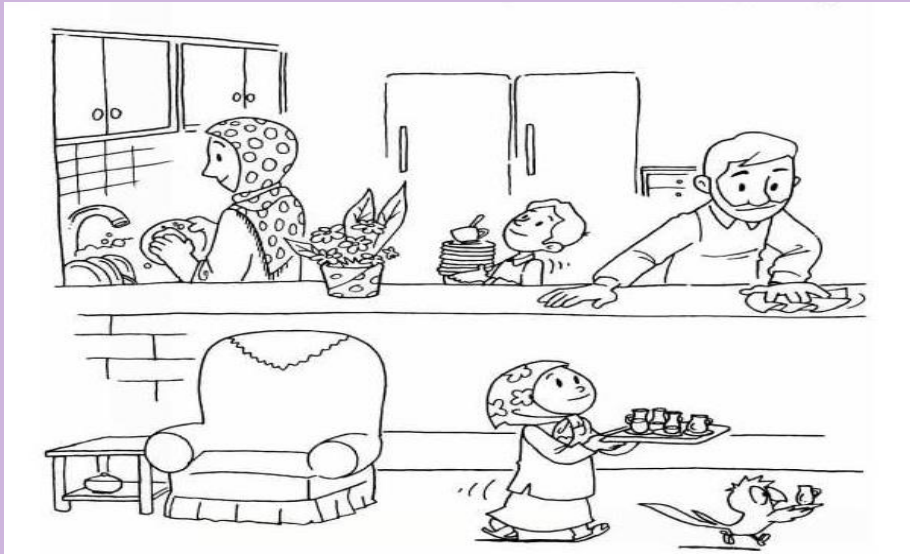
**افراد در نقش های مختلف، مسئولیت های مختلف دارند.**

اگرچه ممکن است بعضی افراد مسئولیت های بیشتر یا مهمتری داشته باشند اما هیچ فردی نیست که مسئولیتی نداشته باشد.

## درس دوم: من مسئول هستم

تعریف و معنای  
مسئولیت





مثال

## درس دوم: من مسئول هستم

سلسله مراتب  
مسئولیت ها



سلسله مراتب مسئولیت ها:

➤ مسئول در برابر خداوند

➤ مسئول نسبت به خود

➤ مسئول در برابر دیگران

← اعضای خانواده  
← معلم و همکلاسی ها  
← اعضای جامعه

➤ مسئول در برابر محیط زندگی و عالم

## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت در برابر  
خداوند



خداوند متعال نعمت های فراوانی به من عطا کرده است. مانند: عقل، فکر، استعداد و توانایی، خانواده، معلم، خوراک، پوشاک و صدها نعمت دیگر....

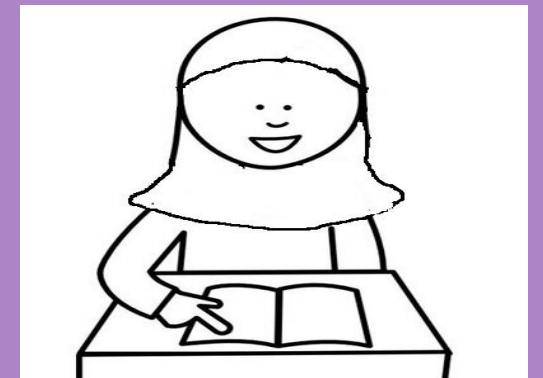
**وظیفه** من این است که خداوند را عبادت کنم، شکرگزار نعمت هایش باشم و از دستورات او که سعادت و خوشبختی من است پیروی کنم. شکرگزاری = استفاده صحیح از نعمت ها، قدر نعمت دانستن و به هدر ندادن آن

خداوند از اعمال و رفتار من و از آنچه در قلب من می گذرد آگاه است.



## درس دوم: من مسئول هستم

### مسئولیت نسبت خود



- یکی از **مسئولیت** های مهم من مراقبت از خودم است.
- بدن من یکی از شگفتی های خلقت است.
- من با خوردن غذای مناسب، پرهیز از غذاها یا مواد مضر، رعایت بهداشت و نظافت، خواب کافی و ورزش از بدنم مراقبت است.

## درس دوم: من مسئول هستم

### مسئولیت نسبت خود



- من از بدن خودم در مقابل موقعیت های خطرناک مثل سرما یا گرمای شدید، ترقه بازی، عبور از خیابان و جاده با بی احتیاطی و نظایر آن محافظت می کنم.
- من باید تلاش کنم استعداد های خود را بشناسم و شکوفا کنم.
- من باید مراقب اعمال و رفتار خود باشم، باز زبانم دروغ نگویم یا غیبت نکنم با دست و پایم کار خطا یا گناه انجام ندهم.

## مسئول نسبت به اعضای خانواده:

- من در کارهای خانه با پدر و مادرم همکاری می کنم.
- وظایف شخصی خود را بر دوش دیگران نمی گذارم.
- از پدر و مادر خود اطلاعات می کنم و به نصیحت هایشان گوش می دهم؛ چون آنها خوشبختی مرا می خواهند.
- من به خواهران و برادرانم کمک می کنم و از آنها مراقبت می نمایم.

## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت نسبت به  
دیگران



- من به اعضای خانواده خود احترام می گذارم و هرگز با پدر و مادر خویش با تندی و گستاخی صحبت نمی کنم و از هر تصمیم یا کاری که باعث ناراحتی آنها می شود خود داری می کنم.

خداوند در قرآن می فرماید:

و به انسان درباره پدر و مادرش به نیکوکاری سفارش کرده ایم.

(سوره احقاف آیه 15)

## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت نسبت به  
دیگران

وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِنَّمَا يُنْفَعُ بِكِتَابِكَ الْكَبِيرِ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا  
فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا تُنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا

و به پدر و مادر [خود] احسان کنید. اگر یکی از آن دو یا هر دو در کنار تو به سالخوردگی رسیدند به آنها [حتی] آف مگو و به آنان پرخاش مکن و با آنها سخنی شایسته بگوی...

آیه ۲۳، سوره اسراء



## مسئول در برابر معلمان و هم کلاسی ها:

- دانش آموزان مقررات، نظم کلاس و مدرسه را رعایت می کنند.
- دانش آموزان با معلمان و سایر مسئولان مدرسه با ادب و احترام برخورد کنند.
- به توصیه های معلم گوش می کنند و سعی می کنند درس ها را خوب یاد بگیرند و تکالیفشان را به موقع انجام دهند.
- با همکلاسی هایشان مهربان هستند و به آنها کمک می کنند.
- از اموال عمومی مدرسه که متعلق به همه است محافظت می کنند.

## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت نسبت به  
دیگران



## مسئول در برابر اعضا جامعه:

- من در محل زندگی ام طوری رفتار می کنم که همسایگان آزرده نشوند.
- برای حفظ امنیت با اهالی محل و مسئولان همکاری می کنم.
- من در برابر خون شهیدانی که برای انقلاب اسلامی و دفاع از میهن جان دادند مسئول هستم و خود را موظف به ادامه راه آنها می دانم.
- من وظیفه دارم به همراه هموطنانم برای پیشرفت و آبادانی کشورم تلاش کنم.
- من وظیفه دارم از وحدت و استقلال میهنم دفاع کنم.

## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت نسبت به  
دیگران



## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت نسبت به  
دیگران



## مسئول در برابر اعضا جامعه:

• من علاوه بر کشورم در برابر مسلمانان جهان و همه انسانها مسئول هستم.

امام خمینی رحمت الله علیه درباره شهید حسین فهمیده فرمودند: رهبر ما آن طفل سیزده ساله ای است که با قلب کوچک خود که ارزشش از صدها زبان و قلم بزرگتر است با نارنجک خود را زیر تانک دشمن انداخت و آن را منهدم نمود و خود نیز شربت شهادت نوشید.

## درس دوم: من مسئول هستم

مسئولیت نسبت به  
محیط زیست



- آب، خاک، نور، هوا و گیاه و جانوران نشانه های عظمت خلقت خداوند و نعمت هایی برای ما هستند.
- ما باید برای آباد کردن محیط زندگی مان تلاش کنیم، ما باید سعی کنیم بهداشت و پاکیزگی را در محیط زندگی مان حفظ کنیم؛ به محیط زیست آسیب نرسانیم و نظم طبیعت را برهم نزنیم.



## درس دوم: من مسئول هستم

### فعالیت



- ✓ شما به عنوان یک نوجوان مسلمان ایرانی در برابر انقلاب اسلامی و خون شهدا چه مسئولیتی دارید؟ (حداقل به سه مورد همراه با ذکر مثال اشاره کنید)
- ✓ به نظر شما، نوجوانان برای حفظ نهضت انقلاب اسلامی و تحقق آرمان های آن چه کارهایی می توانند انجام دهند؟ (حداقل به سه مورد همراه با ذکر مثال اشاره کنید)